

Zó blijf je een sterke leerkracht

Een gesprek met Johan Dehandschutter, auteur van het boek

JESSICA VERHULST

acco

Na het boek *Sterk Starten* verscheen zopas bij Acco het nieuwe boek van Johan Dehandschutter. In *Zó blijf je een sterke leerkracht* vertelt hij hoe leerkrachten hun motivatie om les te geven een hele carrière lang op peil kunnen houden. We legden een aantal vragen voor aan de auteur, die zelf 35 jaar als leraar in het middelbaar onderwijs op de teller heeft staan.

Is het dan zo erg gesteld met de motivatie van leerkrachten dat je er een boek over moet schrijven?

Ik heb in mijn loopbaan als leraar in het middelbaar onderwijs heel veel ontmoediging en ontgoocheling gezien bij collega's, maar ook altijd heel veel voluntarisme. De meesten willen echt wel het beste van zichzelf geven, bijzondere dingen bereiken met hun leerlingen. Maar juist daarvoor zijn ze ook kwetsbaar en gemakkelijker ontgoocheld. Als er aan de tijd die ze nodig hebben om hun job goed te kunnen doen wordt geknabbel of als er aan hun autonomie wordt geraakt, ervaren ze dit als een gebrek aan respect of waardering. Sommigen worden dan cynisch, anderen temperen hun inzet of schakelen over op automatische piloot. Dat is natuurlijk nefast voor hun eigen welbevinden, voor de kwaliteit van hun werk, voor de leerlingen en de sfeer op de school. Gelukkig blijft bij zo goed als iedereen vanbinnen altijd wel het vuur branden. Het is dat vuur dat ik met mijn boek wil aanspreken.

Is jou dat ook overkomen?

Natuurlijk. Ook ik heb me vele keren geërgerd aan ingrepen van de schoolleiding die mij als persoon en als leerkracht afremden. Maar ik vond dan altijd kracht in de vrijheid die ik had om creatief om te springen met wat mij restte.

Is dat het motivatieconcept van je boek, creatief omspringen met wat je wordt opgedragen?

Kort gesteld komt het hierop neer: je werkomstandigheden heb je nooit helemaal zelf in de hand. Anderen nemen soms in jouw ogen domme beslissingen of doen soms kwaadwillige dingen. Je kan daar boos of cynisch om worden, maar dat zuigt alleen maar energie uit je weg. Beter is het om in de jungle van je school of het onderwijs avonturen te blijven zoeken voor je talenten, je kwaliteiten en je overtuigingen als leerkracht. Daar krijg je energie van.

Zeg je nu dat je als leerkracht vooral niet moet opkomen voor je werkomstandigheden?

Neen, dat zeg ik niet. Misschien heb je net goede kwaliteiten, talenten en ideeën om mee het werk- en leefklimaat op je school vorm te geven. Ik ken collega's die dat doen en daar hun motivatie uit putten. Ze hebben bijvoorbeeld een tijdje geleden een budget losgekregen van de directie en hebben daar in de leraarszaal nieuwe, meer praktische opbergkasten, een hoek met zitbanken en een hoek met computers op hoge werktafels mee uitgebouwd.

Heb je het na een aantal jaren niet allemaal een beetje gehad? Wil je als leerkracht met jaren dienst nog wel avonturen beleven?

Het is niet zo dat je als leerkracht gedoemd bent om met de jaren een cynisch mens te worden die tegen zijn zin voor de klas staat. Dat is absoluut niet waar, in mijn school – net zoals in zoveel scholen – zijn er heel veel gedreven oudere collega's.

Wat is hun geheim?

Ze passen intuïtief het concept toe dat ik in mijn boek uit de doeken doe. Ze zitten nooit zonder 'een verhaal': ze hebben altijd een plan, een project of projectje waar ze mee bezig zijn. Een voldoende sterke gezondheid is natuurlijk een basisvoorwaarde, maar wat gemotiveerde leerkrachten toch nog het meest typeert, is dat ze altijd iets aan het ondernemen zijn, op hun eentje of met anderen, en altijd in het belang van anderen.

Bedoel je dat niet-gemotiveerde leerkrachten zich te weinig inzetten?

Wat ik bedoel, is dat je om gemotiveerd te blijven projecten voor jezelf moet blijven uitdenken. Altijd weer aan een kleine of grote verandering werken. Dat maakt het boeiend: je leeft voor iets, je gaat voor iets. Veranderen maakt mensen gelukkig. Het moet wel iets zijn wat je zelf graag wilt en waar je jezelf toe in staat acht, zodat je te hoge stress en burnout vermijdt. En je

moet er anderen in of om je school rechtstreeks of onrechtstreeks een dienst mee bewijzen. Je wilt bijvoorbeeld beginnen joggen om gezonder voor de klas te staan. Of je wilt een leerling die een moeilijke periode doormaakt vooruithelpen. Of je wilt een leesclub met collega's oprichten. Of je wilt iets nieuws uitproberen in je lessen.

Wringt daar niet net het schoentje, dat leerkrachten door de tijd hun idealisme verliezen?

Ik geloof niet dat leerkrachten hun idealisme verliezen. Wat wel gebeurt, is dat ze na verloop van tijd die held in zich niet meer aan het woord laten. In iedere leerkracht zit een held, iemand die het verschil wil maken voor anderen. Ze hoeven maar te denken aan het begin van hun carrière in het onderwijs. Een starter ziet zichzelf zelden als een gewone leerkracht. Hij wil tijd en energie steken in de job en van bijzondere betekenis zijn voor de leerlingen. Starters vinden van zichzelf dat ze bijzonder zijn en dat zijn ze ook. Maar dat gevoel raakt bij velen ondergesneeuwd. Ze heb-

ben zorgen naast hun job, ze hebben er de tijd niet meer voor of ze werden eens ontgoocheld of zijn op een muur van weerstand gestoten. Maar dat vuur brandt vanbinnen nog, zij het misschien als een waakvlammetje.

Ze moeten dat waakvlammetje weer zuurstof geven.

Juist. Je moet dat vuur zuurstof geven, anders kan het niet branden. Een leerkracht mag zichzelf al eens verliezen in zelfbeklag of kritiek, maar hij moet in het kader van zijn job ook altijd een constructief project hebben. Dat is het beste tegengif.

Dat hoeft geen groots project te zijn, zolang het je maar begeestert. En je moet aanvaarden dat je bij wat je ook onderneemt weerstand en tegenstand zal krijgen. Zie die weerstand of tegenstand als een deel van het avontuur dat je als held aan het ondernemen bent. Maar als het meer energie van je blijft vragen dan je ervan terugkrijgt, stop er dan mee. Je kan dan beter met een nieuw project van wal steken.

LEES ALLES OVER MOTIVATIE
IN HET ALLERNIEUWSTE BOEK VAN JOHAN DEHANDSCHUTTER

Zó blijf je een sterke leerkracht

In zijn nieuwste boek *Zó blijf je een sterke leerkracht* legt Johan Dehand-schutter in een heldere taal uit hoe motivatie werkt en hoe je daar in je onderwijspraktijk je voordeel mee kan doen. Hij ontwikkelt in het boek een heel bruikbaar motivatieconcept en voegt daar vele concrete ideeën aan toe voor alle aspecten van je leraarschap.

Het boek is een handig instrument om je gedrevenheid op peil te houden. Het biedt je overzichtelijke schema's, puntsgewijze samenvattingen en praktijkgerichte invulroosters. Met de actiefiches geef je je motivatie zelf vorm. De getuigenissen van en over leerkrachten zorgen voor extra inspiratie.

Neem het boek mee in je boekentas. Het is geschreven in korte fragmen-ten, zodat je er altijd, wanneer het je even past, motivatie uit kan putten.

Beschrijving

Johan Dehandschutter heeft 35 jaar ervaring als leraar in het voortgezet onderwijs en 10 jaar als mentor van zijn startende collega's. Hij is master in de communicatiewetenschappen, professionele bachelor secundair onderwijs en gegradueerde mentoring en coaching. Hij is als docent verbonden aan een aantal vormingscentra en geeft lezingen en workshops aan startende en ervaren leerkrachten, mentoren en studenten in de lerarenopleiding. Van hem verscheen eerder het boek *Sterk starten. Survivalkit voor de nieuwe leerkracht* (2016, derde druk).

Bestel

Zó blijf je een sterke leerkracht

Tijdelijk gratis levering
bij u thuis